

Werkblad Casusleren met de reflectieve teammethode

bij kader 1.1 en leeractiviteit 1.2 en 3.9

Instructie

Bij casusleren volgens de reflectieve teammethode ga je uit van de volgende tien stappen voor casusleren en de richtlijnen voor een dialoog. De methode is gebaseerd op het actie-leren van Revans (1998, in Dries & van Biene, 2015, pp. 134-138). Het is aan te raden om de eerste keer dat er met casusleren wordt gewerkt, de interactieve film over actie-leren te bekijken (Van Biene, 2015).

Een casusleergroep bestaat uit vijf tot acht personen. Binnen een leerbijeenkomst van anderhalf uur kunnen twee of drie casussen besproken worden. De tijdsinvestering per casus is 15-30 minuten. De bespreking van een casus noemen we een *dialogosessie*.

- Er is per dialogosessie één 'inbrenger' van een casus met een reflectieve vraag.
- Er zijn teamleden die meedenken en in dialoog met elkaar alternatieven voor een aanpak aandragen.
- Er is een leercoach/facilitator. Deze heeft de volgende taken:
 - het faciliteren van het actie-leerproces volgens de tien stappen voor het casusleren;
 - ervoor zorgen dat de leergroep in dialoog blijft (geen discussie);
 - dialogen laten samenvatten;
 - coachen richting collectief leren en actie/experiment/initiatief door te vragen: wat gaan we doen met onze ideeën? Of: wat ga jij doen met jouw idee?
- Naast de leercoach is er eventueel nog een facilitator ter ondersteuning van de leercoach.

Tien stappen voor casusleren

- 1 De leercoach/facilitator vat de bedoeling van het casusleren (nog eens) samen, benoemt het thema van de bijeenkomst en nodigt de deelnemers uit een praktijkcasus in te brengen en te kiezen welke casus als eerste besproken zal worden.
- 2 De inbrenger geeft op uitnodiging van de leercoach een korte samenvatting van zijn casus en formuleert een reflectievraag (wat wil hij weten van zijn teamleden?).
- 3 De teamleden schrijven in één minuut – ieder voor zich – hun bevindingen, antwoorden en ideeën in de vorm van dialoogvragen op een dialoogkaart.
- 4 De casusinbrenger nodigt twee personen uit hun vragen toe te lichten. De andere teamleden geven aan in hoeverre hun vragen aansluiten of juist anders zijn.
- 5 De casusinbrenger geeft aan welk idee en/of welke dialoogvraag hem aanspreekt of voor hem betekenisvol is. Dit is het idee of de vraag waarmee hij het praktijkprobleem verder wil uitdiepen.
- 6 De teamleden voeren een dialoog over het gekozen idee volgens de kernvaardigheden van de dialoog en brengen gaandeweg hun ideeën naar voren (indien van toepassing).

- 7 De leercoach nodigt de teamleden tussentijds uit om de dialogen samen te vatten. Een van de teamleden vat het gesprek samen.
- 8 Na 10 minuten dialoog vraagt de leercoach aan de inbrenger welke nieuwe perspectieven op de ingebrachte casus de dialoog heeft opgeleverd en met betrekking tot welk idee hij acties wil bedenken. De casusinbrenger bedenkt samen met de groep vernieuwende acties voor de aanpak van de praktijksituatie. Het gekozen idee wordt aangescherpt naar aanleiding van de vraag (van de leercoach): wie wil ideeën die ertoe doen, maar nog niet gezegd zijn, naar voren brengen?
- 9 De casusinbrenger/actie-eigenaar stelt vast met welke acties hij gaat experimenteren in de eigen praktijk.
- 10 In een vervolgbijeenkomst worden opgedane leerervaringen met de vernieuwde aanpak van de praktijksituatie besproken (integratieve teamreflectie). Zowel uitkomsten als proces worden besproken en vastgelegd. Aan het eind van de sessie kan de reflector casusleren volgens de reflectieve teammethode ingevuld en besproken worden. Je vindt deze reflector eveneens op de website bij dit hoofdstuk.

Bronnen

- Dries, M. & Biene, M. van (2015). *Maatschappelijke ondersteuning en actie-leren in sociale wijkteams*. Nijmegen: Werkplaats sociaal domein Nijmegen. Geraadpleegd via <https://blog.han.nl/werkplaats-sociaal-domein-nijmegen/modules/maatschappelijke-ondersteuning-en-actie-leren>
- Biene, M. van (2015). Interactieve film over actie-leren. Werkplaats Nijmegen Sociaal domein. Geraadpleegd via <http://films.toff-e.nl/actieleren>